

сучасному світі люди отримали змогу моделювати цілі світи, кінокартини неперевершеного масштабу, симуляції галактик тощо. На сьогоднішній день єдиною перепоною творчої людиною є лише її фантазія. Спроможність виходити за рамки нормального, а тим паче зрозумілого, відкриває перед творцями небувалі можливості творчих досягнень. Одночасно з тим у сучасних технік образотворення є і свої недоліки, але це означає лише те, що людству ще є куди рухатися у своїй еволюції. Історія завжди має циклічний характер, будь-яка сучасна проблема є еволюційно спадкоємицею минулих задач, людські здобутки на цьому поприщі завжди ситуативні та недовготривалі.

Список використаних джерел:

1. Веселовська Г. В. Комп'ютерна графіка. Херсон : ОЛДІ-плюс, 2004. 582 с. URL: <http://surl.li/hjnm> (дата звернення: 24.11.2020).
2. Василюк А.С., Мельникова Н.І. Комп'ютерна графіка. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 308 с. URL: <http://surl.li/hjnm> (дата звернення: 24.11.2020).
3. Комп'ютерна графіка. URL: <http://surl.li/hhym> (дата звернення: 24.11.2020).
4. Комп'ютерна анімація. URL: <http://surl.li/hhyn> (дата звернення: 24.11.2020).

Шевчук А.А.

магістр,

Інститут філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ІНТЕРМЕДІАЛЬНІСТЬ СУЧАСНОГО ТАНЦЮВАЛЬНОГО ТЕАТРУ В УКРАЇНІ

Крім того, що сучасний танець це конвергенція (злиття) таких компонентів, як модерн, постмодерн, елементи класичної хореографії, пластики, йоги, пантоміми тощо, у танцювальному театрі він набуває нових форм та різновидів інтермедіальності.

Питання інтермедіальності з кожним роком все більше привертає увагу дослідників. Над цим науковим напрямком працювали філологи – І.В. Арнольд, В.М. Жирмунський, мистецтвознавці – М.М. Бахтін,

М.С. Каган, Д.С. Лихачов, літературознавці – О.В. Михальська, Б.Г. Реизов, В.Є. Халізов тощо.

Вперше термін «інтермедіальність» використав німецький вчений О. Ханзен-Льове у 80-ті рр. минулого століття. Тоді він запропонував таке визначення: «співпраця гетерогенних художніх форм у рамках одного інтегрального медіуму (театр, опера, кінофільм, перформанс тощо), а також єдиної мультимедійної презентації, що відбувається при зовсім інших інтертекстуальних умовах і виявляє інші кореляції, ніж у випадку мономедіальної комунікації (літературний текст, німе кіно тощо)» [6, с. 291–292].

Інтермедіальність як напрямок науки почав формуватися в контексті літературознавства та компаративістики у 1950-і роки. Наприкінці 20 століття один із найвідоміших теоретиків Вернер Вольф презентував свою типологію, згідно з якою інтермедіальність може бути внутрішньоконпозиційна (різновиди: сплав, комбінація, референція) та позакомпозиційна (проекція формотворчих принципів, моделювання матеріальної фактури, інкорпорація) [1, с. 43].

Із семіотичної точки зору усі медіа всередині однієї канви танцювального театру вважаються рівноправними засобами передачі інформації. І якщо сучасний танець як синтез мистецтв це сплав різних його видів, то вистава танцювального театру це найчастіше комбінація, де кожен із видів мистецтв є самостійним і може існувати окремо один від одного.

Ми розглядаємо постановки танцтеатру як множинність кодів (за Ю.М. Лотманом) [2, с. 35], що суголосно із думкою М.М. Бахтіна про «поліфонію» художнього тексту [3, с. 381–382]. Теорію Бахтіна більше пов'язують із поняттям інтертекстуальності. Та ми вважаємо, що різні види мистецтва поєднуючись теж формують певні коди, які потребують дешифрування.

Серед різновидів інтермедіальності найбільш поширена у виставах сучасного танцтеатру України комбінація. Так, частиною танцювальної вистави часто виступає літературний текст. Наприклад, у танцдрамі «Три сестри» від театру «Мізантроп» (2017) у центрі уваги постає як пісня, так і поезія «У Лукоморья дуб зелєный». Де дуб – омріяна столиця. А акцент – на «златую цепь» і у звуці, і в русі акторів. «У Лукоморья» звучить як своєрідний гімн чи мантра, що часто повторюється. А слова російського класика набувають новизни своєю метафоричністю, алюзійністю. Так, «Мізантроп» перебуває у пошуках інтелектуального глядача, який спроможний не лише «дивитися», а й

«бачити» з бажанням шукати себе та вмінням читати між рядків синтез мистецтв, як книгу [4].

Літературний текст також зустрічаємо у виставі «Я ставлю «like» на «зараз» від Валерії Никифорової (2019). Тут замість традиційного музичного супроводу вона рухається під звуковий запис прози письменника Марка Лівіна «Я ставлю «like» на «зараз». Текст звучить у тандемі з фортепіано.

Вистава «Пісок» (2007) від Black O!Range Dance Production (керівник – Антон Овчинніков) також може стати прикладом інтермедіалізації. Тут також слід говорити про внутрішньокомпозиційну інтермедіальність, комбінацію. Спектакль залучає тексти сучасних українських поетів (Тараса Малковича, Дмитра Лазуткіна, Олеса Мамчича, Галини Ткачук), африканських із антології «Каїсе-дра росте, де хоче», танцювальний складник від учасників компанії «Black O!Range Dance Production» (Київ), співочий – від українського етно-театру «Дивина», музичний – від афро-драмерів з гурту «AfriKAN» (Україна-Західна Гвінея). Центральним атрибутом тут постає пісок, який постійно обігується, символічність його переростає в образність. А об'єднує цей мікс мистецтва та літератури тема вимушених переселенців, війни і концепт часу. Так, поруч із музично-поетичною інтермедіальністю постає фольклорно-міфологічна та архетипова інтертекстуальність. Остання часто зустрічається у виставах сучасного танцтеатру не лише українського, але й європейського [5].

У творі «Пісок» з'являються архетип землі та вогню, втілений в символі сонця. Перед глядачем одразу постає праворуч від сцени декорація: три високі палиці, що утворюють трикутник як втілення Всесвіту, на верхівці якого – підвішена куля. Все це супроводжується словами: «Сонце зліпили з піску, почепили на сволок». Також йдеться про «родюче», «сонце із чорнозему». Тобто перед глядачем також – позакомпозиційна інтермедіальність, а саме інкорпорація у вигляді космогонічних мотивів. Це помітно і в рухах танцівників: творення Всесвіту з хаосу [3, с. 381–382].

Інкорпорацію зустрічаємо у виставі танцтеатру «Синдром паралельності» (2019) за мотивами твору Гарсія Маркеса «Очі блакитного собаки» від «Black O!Range Dance Production». Для творчості Маркеса характерною є наявність безлічі візуальних образів і метафор, проте спектакль не візуалізує оповідання, відтворюючи сюжет. Основна домінанта – абстрактна хореографія і лишаються тільки натяки на

існування двох світів (бінарна опозиція: сновидіння/реальність), де двоє перебувають у межовому стані, знайшовши один одного уві сні, не можуть зустрітися в реальності.

Сучасний український танцтеатр розвивається під егідою інтермедіальності, де домінує комбінація різних видів мистецтв. Формує новий комплекс понять, моделі комунікації з публікою, що дозволяють з одного боку, досягнути та переосмислити життєві реалії, з іншого – наділити дійсність глядачів новими сенсами, створити альтернативну реальність.

Список використаних джерел:

1. Хамінова А.А., Зильберман Н.Н. Теория интермедиальности в контексте современной гуманитарной науки. *Вестник Томского государственного университета*. 2014. № 389. С. 38–45.
2. Лотман Ю.М. Культура и взрыв. Москва : Гнозис, «Прогресс», 1992. 272 с.
3. Бахтин М.М. К методологии гуманитарных наук. Эстетика словесного творчества. 2-е изд. Москва : Искусство, 1986. С. 381–393.
4. Люднова А.А. Танцдрама «Три сестри» театру «Мізантроп» або читати синтез мистецтв, як книгу. URL: <http://www.indivisibleukraine.in.ua/storinkami-istoriji/160-tantsdrama-tri-sestri-teatru-mizantrop-abo-chitati-sintez-mistetstv-yak-knigu>
5. Люднова А.А. Про час і боротьбу в поетично-танцювальному перформансі «Пісок». URL: <http://artmisto.net/2017/07/05/pro-chas-i-borotbu-u-poetichno-tantsyuvayalnomu-performansi-pisok/>
6. Hansen M.B. Bodies in Code: Interfaces with Digital Media. New York : Routledge, 2006. 336 p.

Ятлук А.П.

студент,

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

ВИРАЖАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ ОФОРТУ В ТВОРЧОСТІ ЗАРУБІЖНИХ ХУДОЖНИКІВ

У творах сучасних художників-графіків однією з важливих проблем постає урізноманітнення технік офорту. Вивчення методів використання глибокого друку на основі творчості зарубіжних художників дозволяє розширити виражальні можливості офорту. На жаль, через відсутність